

Työ- ja elinkeinoministeriö
Lausuntopalvelu.fi

viite: Lausuntopyyntö VN/15881/2025

LAUSUNTO VIRANOMAISTEN SUUNNITELMIEN JA OHJELMIEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA (SOVA) KOSKIEN POTENTIAALISIA TALOUSVYÖHYKKEEN MERITUULIVOIMA-ALUEITA

Työ- ja elinkeinoministeriö on tiedottanut ympäristövaikutusten arviointiprosessin alkamisesta ja arviointisuunnitelmasta koskien päätösluonnosta Suomen talousvyöhykkeen potentiaalisista merituulivoima-alueista.

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset tulee arvioida viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain nojalla (200/2005, ns. SOVA-laki). Arviointivelvollisuus koskee myös valtioneuvoston päätöstä talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista, vaikka kyse ei ole sananmukaisesti suunnitelmasta vaan laadittavasta päätöksestä. Päätöstä valmisteleva työ- ja elinkeinoministeriö on tilannut SOVA-arvioinnin päätösluonnokselle, mikä toteutetaan vuoden 2025 aikana.

Arviointiprosessi sisältää kaksi kuulemiskierrosta kotimaassa ja kansainvälisesti. Ensimmäisessä vaiheessa on kyseessä ympäristöarvioinnin suunnittelusta ja ympäristöselostuksen valmistelusta kuuleminen. Toisessa vaiheessa järjestetään kuuleminen varsinaisesta valmiista ympäristöselostuksesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt toimittamaan lausunnot viimeistään 4.7.2025 mennessä vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelu.fi -sivustolla.

Satakuntaliiton kannanotot

Satakuntaliitto pitää suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia Suomen talousvyöhykkeen potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista erittäin tärkeänä vaiheena. Asiakirjassa arvioinnin kohteeksi on rajattu päätösluonnoksessa osoitetut talousvyöhykkeen merituulivoima-alueet ja energiantuotannon vaatimat sähkönsiirtoyhteydet maalle, ja ne maantieteelliset alueet, johon näiden vaikutukset kohdistuvat. Tuotetun energian mahdollinen käyttö maalla ja siirto eteenpäin mantereeseen kantaverkossa ei kuulu varsinaisen vaikutusarvion piiriin. Satakuntaliitto pitää tärkeänä, että mantereeseen jatkoyhteydet kuvataan vähintään taustoituksena arvioinnille kuten asiakirjassa todetaan.

Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnin kohteena oleva työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleva päätösluonnos ei ole ollut kokonaisuudessaan mukana lausuntopyynnön aineistoissa. Arvioinnin kohde on kuvattu asiakirjassa esittelemällä päätösluonnoksen alueita koskevat ehdot, alueiden yleispiirteiset sijainnit kartalla ja alueiden pinta-alat. Mikäli päätösluonnos ei vielä sisällä alueiden nykytilan kuvausta, suunnittelutilanteen kuvausta ja merituulivoima-alueiden valintaan johtaneen suunnitteluperiaatteiden kuvausta, päätösluonnoksen valmistelu tulee integroida kiinteästi SOVA-prosessiin ja hyödyntää prosessin aikana syntyvää aineistoa päätösluonnoksen valmistelussa edellä mainituin osin.

Satakuntaliitto pitää hyvänä, että ympäristövaikutusten arvioinnissa on tunnistettu merituulivoimahankkeen elinkaaren vaiheet, suunnittelu, rakentaminen, tuotanto ja ylläpito ja purkaminen. Purkamisen menetelmät ja kiertotalouden mahdollisuudet on hyvä tarkastella osana kokonaisuutta. Merituulivoiman elinkaaren aikaisia kokonaisvaikutuksia tulee ympäristövaikutusten arvioinnissa tunnistaa laajemmin myös merituulivoimalan osien ja komponenttien valmistuksessa käytettävistä materiaaleista lähtien.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa esitetyt vaikutuspolut ovat Satakuntaliiton näkemyksen mukaan suppeasti koottu ja varsin luonnosmaiset. Merituulivoimahankkeiden suunnittelun yhteydessä on kertynyt melko laajasti tietoa merituulivoiman merkittävistä vaikutuksista vedenalaiselle luonnolle, kalastolle, nisäkkäille, linnustolle, meren tilalle, ekosysteemeille, ilmastolle, meriveden kerroksille, merenpohjalle, muille elinkeinoille, merenkululle, virkistykselle, turvallisuudelle jne. Kertynyttä tietoa tulee hyödyntää suunniteltaessa merituulivoima-alueiden suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia.

Potentiaalisten merituulivoima-alueiden suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee arvioida päätösluonnoksen vaikutukset muun muassa luonnon monimuotoisuuteen, eliöstöön, kasvillisuuteen, veteen, maaperään, ilmaan ja ilmastotekijöihin, väestöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maisemaan, yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön, aineelliseen omaisuuteen, kulttuuriperintöön, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä näiden tekijöiden välisiin suhteisiin. Vaikutukset on rajattava perustellusti ja perustelut on tuotava selkeästi julki. Myös suunnitelman yhteisvaikutusten selvittäminen on tärkeää. Yhteisvaikutusten arviointi tulee laatia huomioiden myös Ruotsin merituulivoima-alueet ja Suomen aluevesille sijoittuvat merituulivoima-alueet. Lisäksi tulee tarkastella päätösluonnoksen suhdetta muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin kuten esimerkiksi Suomen merialuesuunnitelmaan 2030 ja voimassa oleviin maakuntakaavoihin.

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista ei vielä sisällä prosessin osallistumisen ja vuorovaikutuksen kuvausta. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee tunnistaa, että lakisääteisten kuulemisvaiheiden lisäksi kaikki osapuolet kattavalla laaja-alaisella asiantuntijayhteistyöllä on keskeinen rooli ympäristövaikutuksia arvioitaessa.

SATAKUNTALIITTO

Tiedoksi: Merikarvian kunta
Porin kaupunki
Eurajoen kunta
Rauman kaupunki

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta kirjaamo@satakunta.fi